

UITVOERINGSAGENDA LOP 2023 - 2027

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan West Betuwe 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Landschap dichtbij en in de kernen.....	4
Landschap gemeentebreed	21
Toekomstbestendig agrarisch landschap in de regio	28

Inleiding

Deze uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) West Betuwe 2023. Daarnaast is de uitvoeringsagenda gekoppeld aan de kernagenda's. Daarmee geeft het al invulling aan Spoor 2 uit het LOP: 'Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop'. Verdere input voor deze uitvoeringsagenda komt voort uit een stakeholdersbijeenkomst, het College Uitvoeringsprogramma 2022-2026 en uit de Levend Landschaps-trajecten die Stichting Landschapsbeheer Gelderland uitvoert.

Op de pagina's hierna staan 19 projecten, ingedeeld in drie thema's. De indeling is gemaakt op basis van schaalniveau:

- Landschap dichtbij en in de kernen
- Landschap gemeentebreed
- Toekomstbestendig agrarisch landschap in de regio

Per project is aangegeven met welke sporen uit het LOP het project relatie heeft, met welke kernagenda's het project relatie heeft, wat het doel is, een omschrijving, aandachtspunten, stakeholders, welke projecten te combineren zijn, wat mogelijke financieringsbronnen zijn en concrete plannen die er zijn voor het project.

Dat laatste houdt in dat er voor sommige projecten wordt aangehaakt bij andere projecten of programma's. Daarbij grijpen we kansen waar we ze zien. Verder is er een subsidieaanvraag gedaan bij de provincie, zodat er met een combinatie van gemeentelijk en provinciaal budget projecten opgestart kunnen worden.

Landschap dichtbij en in de kernen

Biodiversiteitsversterking

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Buurmalsen
- Est
- Geldermalsen
- Gellicum
- Hellouw
- Meteren
- Neerijnen
- Ophemert
- Rhenoy
- Rumpt
- Spijk en Vogelswerf
- Tricht

Doel:

Het borgen en vergroten van de biodiversiteit binnen en buiten de bebouwde kom.

Omschrijving:

Dit project geeft niet alleen uitvoering aan de landelijke opgave om zorg te dragen voor de biodiversiteit, maar gezien de lange lijst met kernen die dit onderwerp op hun kernagenda hebben gezet wordt dit ook belangrijk gevonden door inwoners.

Aandachtspunten:

- De soorten waarop wordt gefocust moeten streekeigen zijn.
- Natuurinclusief bouwen.
- Stichting Steenbreek (landelijke kennis- en netwerkorganisatie).

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- IVN
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)

- Staatsbosbeheer
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bloemrijke dijken
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Dorps- en stadsentrees
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Ervenproject
- Klimaatkwartieren
- Landschapsbeleving
- Landschapsfonds
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Noord-zuid verbindingen
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €254.960,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Bloemrijke dijken

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Multifunctionele dijken: Bescherming tegen het water, visueel aantrekkelijk, ecologisch waardevol, et cetera.

Omschrijving:

Dijken zijn een typisch landschapselement voor Nederland en zeker ook in het rivierenlandschap waar West Betuwe onderdeel van uitmaakt. Daarom mogen het bijzondere verschijningen zijn in het landschap. Dat kan door er bloemrijke linten van te maken. Daarmee worden het niet alleen visueel aantrekkelijke verschijningen, maar ook ecologisch waardevolle linten. Meerdere vliegen in één klap.

Aandachtspunten:

- Het waterschap heeft al een start gemaakt (link: [Dijkbeheer en biodiversiteit | Waterschap Rivierenland](#)).

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK)
- Gemeente West Betuwe
- Heerlijkheid Mariënwaerd
- IVN
- Lokale initiatiefnemers
- Rijkswaterstaat
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Dorps- en stadsentrees
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Noord-zuid verbindingen
- Rivierenlandschap als geheel

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking, doorontwikkeling De Steendert of verbreding snelweg).
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij het project van het waterschap.

Dorps- en stadsentrees

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Acquoy
- Est
- Hellouw
- Vuren

Doel:

Creëren en/of borgen van voor West Betuwe typische dorps- en stadsentrees.

Omschrijving:

Een dorps- of stadsentree geeft de eerste indruk aan een bezoeker van het dorp of de stad. Tegenwoordig worden er om logistieke redenen vaak bedrijventerreinen geplaatst bij dorpsentrees, zonder dat daarbij wordt nagedacht over wat het doet met het aanzicht van het dorp. Soms wordt de dorpsentree om verkeerskundige redenen onlogisch gemaakt. Met dit project wordt bewustwording gecreëerd voor de waarde van dorps- en stadsentrees en worden in sommige gevallen entrees landschappelijk waardevoller gemaakt.

Aandachtspunten:

- Door de jaren heen zijn de meest gebruikte dorps- en stadsentrees verlegd. In eerste instantie kwam men het dorp of de stad inrijden via de dijk. Vanuit de dorpen liepen de wegen dood in de kommen. Dat is langzaam veranderd en tegenwoordig ligt er bijna 'achter' ieder dorp (op de overgang van oeverwal naar kom) een provinciale weg of gemeentelijke ontsluitingsweg langs. Tegenwoordig worden de dorpen veelal via deze wegen bereikt. Daarmee hebben de dorpen en steden een andere entree gekregen.
- Natuurinclusiviteit

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Verschilt verder per dorps- of stadsentree

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Klimaatkwartieren
- Multifunctionele bedrijventerreinen

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.

- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking of verbreding snelweg)

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij de trajecten van de kansenkaarten.

Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Acquoy
- Buurmalsen
- Deil
- Enspijk
- Est
- Hellouw
- Herwijnen
- Heukelum
- Meteren
- Neerijnen
- Ophemert
- Rhenoy
- Rumpt
- Spijk en Vogelswerf
- Tuil

Doel:

Beleefbaarheid en afleesbaarheid van het landschap vergroten.

Omschrijving:

Iedere dorp of stad heeft een eigen ontstaanswijze en eigen identiteit. Daar horen vaak ook eigen verhalen bij. Deze verhalen kunnen verteld worden, maar soms is het landschap zo veranderd dat er veel verbeeldingskracht nodig is bij het vertellen. Door middel van bijvoorbeeld een nieuwe inrichting kan de beleefbaarheid vergroot worden. Ook bij ontwikkelingen kan dit een rol spelen.

Daarnaast is veel in de openbare ruimte standaard gemaakt (standaard bestrating, standaard verlichtingsarmatuur, standaard bankjes, enzovoort). Met dit project wordt ook aandacht gegeven aan dat wat typisch is voor de afzonderlijke kernen.

Aandachtspunten:

- Bureau Elings heeft in 2004 een adviesrapport gemaakt voor de dorpen Acquoy, Enspijk en Beesd. Daar is in 2006 vervolg aan gegeven voor de andere dorpen in de voormalige gemeente Geldermalsen.
- Sommige kernen hebben al een toekomstvisie voor het dorp of de stad op papier.
- Natuurinclusiviteit
- Er gebeurt al veel op dit vlak.
- Soms is de kunst van het weglaten juist van belang bij dit project.

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Historische verenigingen en kringen
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bloemrijke dijken
- Dorps- en stadsentrees
- Ervenproject
- Klimaatkwartieren
- Landschaps- en natuureducatie
- Landschapsbeleving
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Toegankelijk landschap

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking of klimaatadaptatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €201.516,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Ervenproject

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop

Doel:

Nieuwe en bestaande erven op natuurlijke wijze op laten gaan in het landschap.

Omschrijving:

Erven, inclusief erfbeplantingen, werden aangelegd in samenhang met het landschap. Door de jaren heen is daar minder aandacht aan besteed. Daardoor zijn erven meer losgeraakt van het landschap. Een samenhangend landschap kan echter de identiteit van een gebied dragen.

Aandachtspunten:

- Beheer goed organiseren, ook bij overgang op nieuwe eigenaar.
- Erfinrichting afgestemd op de bedrijfsvoering heeft meer toekomstperspectief.
- Natuurinclusiviteit

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- LTO
- NFO
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Knotploeg
- Landschaps- en natuureducatie
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €254.960,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Klimaatkwartieren

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Voorsorteren op ontwikkelingen die invloed gaan hebben op het landschap.

Omschrijving (zie hoofdrapport LOP voor uitgebreide omschrijving):

Uit de omgevingsvisie is op te maken dat rond de kernen een hoop ontwikkelingen plaats zullen vinden, om bijvoorbeeld opgaven als energietransitie en woningbouw op te pakken. Om dit landschappelijk in goede banen te leiden, is het raadzaam om vooruitlopend op die ontwikkelingen een flexibele groenstructuur aan te leggen in de delen van het landschap waar de komende tijd dynamiek te verwachten is. Zo is dat in de tijd van de ruilverkavelingen ook gedaan. In deze groenstructuur kon de kern groeien. Nu de kernen uit hun eerdere groene maatpak groeien, is een uitbreiding nodig.

Aandachtspunten:

- Verkaveling is afhankelijk van vele factoren. Dat kan versnipperend werken.
- Ondanks klimaatkwartieren zicht houden op kerktorens, molens, et cetera.
- Houdt rekening met de samenhang.
- Houdt rekening met oorspronkelijke verkaveling.
- Zet vrijwilligers in hierbij.
- Houdt rekening met weidevogelgebieden.
- Beheer moet goed georganiseerd zijn.

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Dorps- en stadsentrees
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Knotploeg
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Noord-zuid verbindingen
- Rivierenlandschap als geheel
- Toegankelijk landschap

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.

- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie/natuureducatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking, doorontwikkeling De Steendert of verbreding snelweg).
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij de trajecten van de kansenkaarten.

Knotploeg

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Instandhouding landschapselementen borgen.

Omschrijving:

Landschapselementen moeten beheerd worden. Een knotploeg kan daarbij ondersteunen. Zo'n ploeg kan door de gemeente gevraagd worden om ergens aan de slag te gaan, maar ook door bedrijven die landschapselementen in hun bezit hebben. Zeker bedrijven die geen directe relatie hebben met het landschap kunnen hier baat bij hebben. Zo'n bedrijf kan de knotploeg vragen om de landschapselementen bij te houden. Eens in de zoveel jaar laat de ploeg weten dat ze langs komen om aan de slag te gaan. Het bedrijf kan dan zorgen dat er een bak koffie klaar staat en het afkomende hout kan de knotploeg meenemen voor eigen gebruik als dat gewenst is.

Aandachtspunten:

- Veiligheid. Niet alle werkzaamheden kunnen zonder specifieke diploma's gedaan worden bijvoorbeeld.

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Ervenproject
- Klimaatkwartieren
- Landschapsvrijwilligersnetwerk
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Noord-zuid verbindingen

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Budgetten bedoeld voor sociale cohesie of tegengaan eenzaamheid.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €17.579,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Landschapsbeleving

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Heukelum
- Meteren
- Ophemert

Doel:

De manier waarop het landschap beleefd kan worden verbreden.

Omschrijving:

Naast wandelen en fietsen zijn er nog andere vormen van landschapsbeleving, zoals varen, schaatsen of zwemmen in/op een (deels) natuurlijke vijver of plas, sport en spel op een bijzondere buitenlocatie of horeca op een bijzondere locatie.

Aandachtspunten:

- De kwaliteiten van een landschap of locatie kunnen onder druk komen te staan door te veel recreatie. Balans is van belang.
- Natuurinclusiviteit

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Verschilt verder per locatie

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Landschaps- en natuureducatie
- Toegankelijk landschap

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.
- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij eventuele toekomstige ontwikkelingen.

Multifunctionele bedrijventerreinen

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Typisch West Betuwse en multifunctionele bedrijventerreinen creëren

Omschrijving:

Veel bedrijventerreinen in Nederland lijken op elkaar. Toch liggen ze veelal in heel verschillende gebieden. Daarnaast liggen ze er in weekenden vaak verlaten bij. Door bedrijventerreinen multifunctioneler in te zetten wordt de ruimte die ze in beslag nemen meer gebruikt. Multifunctioneler kan inhouden dat er aantrekkelijke recreatieve routes worden aangelegd met ruimte voor waterberging en andere klimaatadaptieve maatregelen. Daarbij is het landschap het vertrekpunt om tot een inrichting te komen.

Aandachtspunten:

- Bestemming bedrijventerrein moet niet uit het oog worden verloren. Vaak zijn ze efficiënt ingericht en het is goed als dat ook zo blijft.
- Denk aan natuurinclusiviteit.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Dorps- en stadsentrees
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Klimaatkwartieren
- Knotploeg
- Landschapsfonds

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie/natuureducatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij eventuele toekomstige ontwikkelingen.

Toegankelijk landschap

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Buurmalsen
- Deil
- Enspijk
- Est
- Gellicum
- Hellouw
- Neerijnen
- Ophemert
- Rumpt
- Tricht
- Tuil

Doel:

De kwaliteiten van het rivierenlandschap in West Betuwe tentoonstellen zodat er optimaal van genoten kan worden.

Omschrijving:

Ieder landschap heeft kwaliteiten. Zo ook het rivierenlandschap in West Betuwe. Maar onbekend maak onbemind en dat kan ten koste gaan van de kwaliteiten van het landschap. Daarom is het belangrijk dat we een toegankelijk landschap hebben waarin optimaal kan worden genoten van de kwaliteiten van het landschap.

Aandachtspunten:

- De provinciale subsidie voor de aanleg van klompenpaden stopt. Er zal dus nagedacht moeten worden over of en hoe een vervolg wordt gegeven aan de klompenpaden.
- De kwaliteiten van een landschap kunnen ook onder druk komen te staan door te veel recreatie. Balans is van belang.
- Dit project kan een rol spelen in het zijn/worden van dé fruitgemeente van Nederland.

Stakeholders:

- Gemeente West Betuwe
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- Uitrwaarde

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Klimaatkwartieren

- Landschaps- en natuureducatie
- Landschapsbeleving
- Landschapspromotie
- Landschapsvrijwilligersnetwerk
- Rivierenlandschap als geheel
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking, doorontwikkeling De Steendert of verbreding snelweg).
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. natuureducatie of klimaatadaptatie) ontstaan mogelijk kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Met dit project wordt begonnen op het moment dat de klompenpadprojecten waarvoor nog wel budget beschikbaar is, halverwege zijn. De planning is om deze klompenpadprojecten in 2023 op te starten.

Landschap gemeentebreed

Landschaps- en natuureducatie

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Relatie met kernagenda van:

- Gellicum
- Ophemert

Doel:

Het vergroten van landschaps- en natuurkennis bij boeren, burgers en buitenlui.

Omschrijving:

Als we zorg willen dragen voor de natuur, is het van belang dat we weten hoe we dat het best kunnen doen. Door middel van workshops, excursies en adviezen kan de kennis van natuur worden verbeterd. Ook het opzetten van een netwerk om vragen te kunnen stellen aan elkaar, elkaar te inspireren of verschillende standpunten te bediscussiëren kan helpen bij het vergroten van de natuurkennis. Daarnaast kan ook aan mensen die minder geïnteresseerd zijn in de natuur op een laagdrempelige manier uitgelegd worden hoe ze met simpele ingrepen, waar ze geen last aan ondervinden, een bijdrage kunnen leveren aan de natuur.

Aandachtspunten:

- Natuur wordt een steeds lastiger onderwerp. Het is van belang open te blijven staan voor nieuwe inzichten.

Stakeholders:

- FruitTech Campus
- Geofort
- Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK)
- Gemeente West Betuwe
- Historische verenigingen en kringen
- IVN
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap

- Ervenproject
- Landschapsbeleving
- Landschapspromotie
- Landschapsvrijwilligersnetwerk
- Toegankelijk landschap
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Subsidies.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking of klimaatadaptatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking of doorontwikkeling De Steendert).
- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €53.444,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Landschapspromotie

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop

Doel:

Zo veel mogelijk mensen enthousiast maken over het landschap.

Omschrijving:

Het rivierenlandschap wordt door veel mensen gewaardeerd. Hoe dat landschap zich ontwikkeld heeft tot wat we nu zo waarderen is minder bekend. Ook projecten die uitgevoerd worden om het landschap nog mooier te maken zijn niet breed bekend. Het zou dus goed zijn om het rivierenlandschap en de projecten die plaatsvinden in het kader daarvan meer te promoten.

Voorbeelden om daarmee aan de slag te gaan zijn:

- Dag voor het Landschap organiseren
- Enthousiasmerend, toegankelijk magazine uitbrengen met daarin het verhaal van het landschap en functionele redenen waarom iets is of was zoals het is of was
- Landschapswandelingen

Aandachtspunten:

- De kennis van de landschapsgeschiedenis wordt steeds vergroot en leidt soms tot nieuwe inzichten. Het is van belang dat er ruimte blijft voor deze nieuwe inzichten.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- Historische verenigingen en kringen
- IVN
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (VBL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Landschaps- en natuureducatie
- Landschapsvrijwilligersnetwerk
- Rivierenlandschap als geheel
- Toegankelijk landschap
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie/natuureducatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij de uitvoeringsagenda van gebiedsmarketing.

Landschapsvrijwilligersnetwerk

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop

Doel:

Van alle netwerken van vrijwilligers die zich bezighouden met het landschap één gemeentebreed netwerk maken.

Omschrijving:

Aan de hand van een goed vrijwilligersnetwerk kan er veel samengewerkt worden, kunnen ideeën uitgewisseld worden, kan er aan één visie gewerkt worden en kunnen beschikbare budgetten slim ingezet worden. Daarnaast kan het een goed gevoel en energie geven om samen aan iets te werken waar passie voor is.

Aandachtspunten:

- Er zijn al veel vrijwilligers, waarschijnlijk met een eigen netwerk

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- Historische verenigingen en kringen
- IVN
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Knotploeg
- Landschaps- en natuureducatie
- Landschaps promotie
- Toegankelijk landschap

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.
- Budgetten bedoeld voor sociale cohesie of tegengaan eenzaamheid.

Concrete plannen:

Als de subsidie door de provincie wordt toegekend aan onze gemeente gaat SLG met €57.074,- aan de slag met dit project van september 2023 tot september 2026.

Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Met elkaar toekomst geven aan de fruit-, land- en tuinbouw in West Betuwe.

Omschrijving:

De toekomst van de landbouw in Nederland is nog onduidelijk en dat is in West Betuwe niet anders. Samen zoeken naar nieuwe kansen biedt wellicht perspectief. Dat kan door middel van gesprekken met agrariërs over hun toekomst in relatie tot het fysieke landschap (bodem en water sturend) en de toepassing van nieuwe hulpmiddelen.

Aandachtspunten:

- Samenwerkingen zijn randvoorwaarde.
- Teeltondersteunende voorzieningen bieden toekomst aan de fruitteelt, maar zullen niet overal kunnen.
- De uitwerking van het zijn van dé fruitgemeente van Nederland op het landschap moet duidelijk worden.
- Natuurinclusiviteit.
- Er zijn steeds meer geluiden om vooral boodschappen te doen bij lokale ondernemers (Koop lokaal). Daar kan wellicht aansluiting bij worden gezocht door fruit-, land- en tuinbouwers.
- Er is een gebrek aan capaciteit op het elektriciteitsnetwerk. Dit heeft een negatieve invloed op de transitie naar duurzamere energiebronnen. Er zijn agrarische bedrijven die willen voorzien in hun eigen elektriciteitsbehoefte, zonder daarin afhankelijk te zijn van het elektriciteitsnet. Een mogelijkheid is om kleine windmolens bij het bedrijf te plaatsen. Dat heeft gevolgen voor het huidige landschapsbeeld.
- Vrijkomende bebouwing in het buitengebied biedt kansen. Onder andere voor de versnelde uitbreiding van woonegelegenheid, maar ook voor het verbeteren van de visuele kant van het landschap, voor de biodiversiteit en voor klimaatadaptatie.

Stakeholders:

- Duurzaam West Betuwe
- Fruitmasters
- Fruitmotor
- Fruitpact
- FruitTech Campus
- Gemeente West Betuwe
- Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO)
- Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
- Provincie Gelderland
- Staatsbosbeheer
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- VANL-TCW

- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Ervenproject
- Landschaps- en natuureducatie
- Landschapsfonds
- Landschaps promotie
- Rivierenlandschap als geheel
- Toegankelijk landschap

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Landschapsfonds
- Gemeentelijke budgetten combineren met budgetten van stakeholders (zoals Staatsbosbeheer)
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Het Nationaal Strategisch Plan dat invulling geeft aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij het Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG).

Toekomstbestendig agrarisch landschap in de regio

Blaauwe boezems en groene ribbenkast

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 2: Blaauwe boezem en groene ribbenkast

Doel:

Verschillende grote opgaven integraal aanpakken, waarbij landschapsstructuren vetrekpunt zijn.

Omschrijving (zie hoofdrapport LOP voor uitgebreide omschrijving):

Door middel van een integraal maatwerkplan kunnen de problematieken rond waterhuishouding, biodiversiteit, landbouwtransitie, nitraat, stikstofdepositie en CO² worden aangepakt en kan het landschap klimaatbestendig worden gemaakt. Via het organiseren van hooiland- en griendboezems kan in iedere kom (Tielerwaard en Culemborgerwaard) een 'robuuste boezem' ontwikkeld worden, voor wateropvang en het vasthouden van water voor drogere tijden.

Aandachtspunten:

- Er zal extensivering van de hooilanden plaatsvinden.
- Inrichting en beheer moeten tevens alternatief verdienmodel zijn voor agrarische ondernemers.
- Eventuele kavelruil daarvoor op vrijwillige basis.
- Voorbeeld: Kavelruilbureau Zeeland.
- Raakvlak met de vervangingsopgave van de boomstructuren in het buitengebied.
- Mogelijke oplossingsrichting voor waterproblematiek van de fruitteelt.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO)
- Provincie Gelderland
- Staatsbosbeheer
- VANL-TCW
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Bloemrijke dijken
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Landschapsfonds
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Noord-zuid verbindingen
- Rivierenlandschap als geheel

- Toegankelijk landschap
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie/natuureducatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking, doorontwikkeling De Steendert of vervanging boomstructuren buitengebied).
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- Combinaties met andere projecten, ook vanuit het Recreatie- & Toerismebeleid.
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.
- Het Nationaal Strategisch Plan dat invulling geeft aan het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij het Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG).

Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Een netwerk van biodiverse bermen en oevers én een verbeterde bodem voor agrariërs.

Omschrijving:

Er ligt een netwerk van wegen en watergangen door onze gemeente. Langs deze wegen en watergangen worden veel van de bermen en oevers beheerd door de gemeente en het waterschap. Dit is een potentieel netwerk voor biodiversiteit door de hele gemeente heen. Dit netwerk beperkt zich niet tot alleen de stroomruggen of alleen de kommen, waardoor de groeiomstandigheden in de bermen en oevers overal anders zijn. Dit leidt tot een grote diversiteit aan flora en daarmee ook aan fauna. Voordat het zover is, is het nodig in beeld te krijgen wat verschillende typen beheer kosten en wat het resultaat ervan is. Nu wordt bijvoorbeeld het maaisel niet afgevoerd na het maaien. Als dat wel gedaan zou worden dan gaan er andere plantensoorten groeien. Het afvoeren van het maaisel brengt echter kosten met zich mee. Een idee is om het maaisel door agrariërs te laten verwerken op hun land. Daarmee kan de waterbergende capaciteit van de bodem worden vergroot en kan de bodem worden verrijkt binnen de kaders van de natuur, dus zonder kunstmest.

Aandachtspunten:

- Sommige soorten hebben nu de publieke opinie niet mee omdat ze juist gedijen op het huidige beheer, maar ook deze soorten horen thuis in een biodivers landschap.
- Kleurkeur is een standaard om te onderzoeken.
- Breng prioriteit aan in bermen. Niet alle bermen hebben grote noodzaak en niet alle bermen zijn geschikt.
- Ga contracten aan gericht op kwaliteit, niet op prijs.
- Als er afval ligt tussen het maaisel zorgt dat voor bodemverontreiniging in plaats van bodemverbetering.
- Jacobskruiskruid en andere soorten met een vergelijkbare reputatie.
- Koppeling maken met het Platform Natuurinclusieve landbouw Gelderland.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Fruitpact
- FruitTech Campus
- Gemeente West Betuwe
- Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO)
- Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (VBL)
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bloemrijke dijken
- Dorps- en stadsentrees
- Noord-zuid verbindingen
- Rivierenlandschap als geheel
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden voor het in beeld krijgen van verschillende typen beheer (de uiteindelijke beheerkosten blijven voor de gemeente):

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Samen met stakeholders mogelijkheden bespreken in 2023.

Landschapsfonds

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Toekomstbestendige cohesie tussen fruit-, land- en tuinbouw en biodiversiteit in een karakteristiek rivierenlandschap.

Omschrijving:

Er is, ook in regionaal verband, noodzaak voor een gebieds- of landschapsfonds zoals Via Natura in Ooijpolder – Groesbeek. Daar blijkt een marktconforme financieringsstrategie gekoppeld aan een slagvaardige uitvoeringscoördinator, die maatwerk kan leveren en slim functies kan combineren, een belangrijke succesfactor. Dat levert een enorme winst op voor zowel de boeren, het landschap als de biodiversiteit in het cultuurlandschap

Aandachtspunten:

- Onderzoeken of het een gemeentelijk of regionaal fonds wordt.
- Aansluiten bij bestaande regelingen (bijvoorbeeld RAS- en RES).

Stakeholders:

- Fruitmotor (gaat er al mee aan de slag)
- Gemeente West Betuwe
- Provincie Gelderland
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Dorps- en stadsentrees
- Dorpsidentiteit en Leesbaar Landschap
- Ervenproject
- Klimaatkwartieren
- Multifunctionele bedrijventerreinen
- Rivierenlandschap als geheel
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

Het idee is dat er een financieringsbron ontstaat met dit project.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij een project van De Fruitmotor.

Noord-zuid verbindingen

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Lokaal spoor 1: Gemeente, geef het goede voorbeeld
- Lokaal spoor 2: Gemeente, stimuleer en inspireer initiatieven van onderop
- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Minimaal twee ecologische verbindingen in noord-zuid richting door de gemeente.

Omschrijving:

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het verbinden van gebieden met ecologische waarde. Daarin zijn de rivieren van belang geweest en dat is merkbaar, want er zijn vooral oost-west verbindingen gemaakt. Het raamwerk met verbindingen kan in rivierenland daarom compleet gemaakt worden door noord-zuid verbindingen te maken.

Aandachtspunten:

- Noord-zuid verbindingen zijn lastiger te maken, omdat er geen duidelijke doorlopende landschappelijke dragers zijn (zoals de rivieren in oost-west richting dat wel zijn). Daarnaast vormen de rijksweg A15 en de Betuwespoorlijn een hindernis.
- Integraal aanpakken door het te koppelen aan Nieuwe Hollandse Waterlinie en voor rivierlandschap karakteristieke structuren.
- Inrichting en beheer kunnen tevens alternatief verdienmodel zijn voor agrarische ondernemers.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Fort Asperen
- Fort Vuren
- Geofort
- Geldersch Landschap en Kasteelen (GLK)
- Gemeente West Betuwe
- Heerlijkheid Mariënwaardt
- IVN
- Provincie Gelderland
- Staatsbosbeheer
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap (VBL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Biodiversiteitsversterking
- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bloemrijke dijken
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Klimaatkwartieren
- Knotploeg

- Rivierenlandschap als geheel

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Kans om aan te haken bij eventuele dorps- of stadsontwikkeling.
- Bij combinaties met andere projecten (bijv. biodiversiteitsversterking/klimaatadaptatie/natuureducatie) ontstaan kansen voor subsidiemogelijkheden.
- Kans om aan te haken bij eventuele grote projecten (bijv. dijkversterking, doorontwikkeling De Steendert of verbreding snelweg).
- Subsidies, o.a. provinciaal.
- Bedrijven die hun bijdrage aan het milieu willen leveren (die bijv. (meer) CO²-neutraal willen zijn).
- De Bossenstrategie van het Rijk.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt aangehaakt bij een project van De Fruitmotor.

Rivierenlandschap als geheel

Relatie met LOP en regionale strategie:

- Regionaal spoor 1: UITmeERWAARDE!
- Regionaal spoor 2: Blauwe boezem en groene ribbenkast
- Regionaal spoor 3: Flexibele klimaatkwartieren maken

Doel:

Regionaal regie voeren op de uitwerking die de huidige opgaven hebben op het landschap.

Omschrijving:

Landschappen worden niet begrensd door gemeentegrenzen. Buurgemeenten hebben dus te maken met hetzelfde rivierenlandschap. Daar hebben ze te maken met dezelfde of vergelijkbare opgaven. Door deze samen op te pakken kom je niet alleen tot een eenduidige aanpak, maar scheelt het ook tijd dat niet iedereen afzonderlijk een aanpak hoeft te bedenken. Ook wordt het landschap dan meer als geheel behandeld in plaats van per gemeente.

Aandachtspunten:

- Afstemming met provincie (landschapscoördinator), waterschap, Staatsbosbeheer, enzovoort.

Stakeholders:

- Fruitmotor
- Gemeente West Betuwe
- Provincie Gelderland
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
- Staatsbosbeheer
- VANL-TCW
- Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL)
- Waterschap Rivierenland (WSRL)

Combinaties mogelijk met LOP-project:

- Blauwe boezems en groene ribbenkast
- Bloemrijke dijken
- Bodemverbetering en biodiversiteitsbanen
- Klimaatkwartieren
- Landschapsfonds
- Landschapspromotie
- Noord-zuid verbindingen
- Toegankelijk landschap
- Toekomstbestendige fruit-, land- en tuinbouw

Eventuele financieringsmogelijkheden:

- Beperkt budget voor landschapsontwikkeling.
- Uitvoeringsbudget van regionaal project Landschap en Biodiversiteit Regio Rivierenland.

Concrete plannen:

Voor dit project wordt actiever aangehaakt bij het regioproject Versterken Landschap en Biodiversiteit.